

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Teisinė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorijos kultūra XV–XVI a.	Istorija ir archeologija H 005	Istorijos	Senovės ir vidurinių amžių istorijos katedra

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	1,5
individualus	6	seminarai	

Viso: 7,5 kreditai

Dalyko anotacija			
Kurso tikslas – išanalizuoti svarbiausių XV–XVI a. teisės aktų ir kodeksų (žemės ir regioninių privilegijų, Lietuvos statutų, Abiejų Tautų Respublikos seimo konstitucijų) teikiamas galimybes pažinti to laikmečio LDK bajorų teisinę kultūrą. Svarbiausi kurso uždaviniai (analizuojamos temos) - LDK, kaip sudėtinės valstybės, sampratos gilinimas analizuojant regioninių privilegijų prigimtį ir jų veikimo erdvę; - LDK teisės normų plėtotė ir poveikis bajoriškosios demokratijos klostymuisi analizuojant regionines ypatybes atspindinčius šaltinius (seimų peticijas ir instrukcijas); - Žemės ir regioninių privilegijų abipusio poveikio analizė; - Paprotinės teisės elementų, išlikusių LDK teisėje, santykio su modernėjančia valstybės teise klausimų analizė; - Kilmingųjų luomo teisminių institucijų organizacijos raidos analizė; - Lietuvos statutų, kaip teisėkūros kultūros originalumo ir tiesės normų recepcijos iš Lenkijos karalystės teisės, problematikos analizė; - Abiejų Tautų Respublikos teisinių inovacijų poveikio LDK bajorų teisei sąmonei analizė; - LDK kilmingųjų luomo bylinėjimosi papročių analizė; - Kasdienės bajorų teisinės kultūros šaltinių euristinės strategijos; - LDK teisės fenomeno vietos Renesanso laikų Europos jurisprudencijos istorijoje paieška; - LDK kilmingųjų teisinės kultūros diskurso XVI a. poleminėje literatūroje klausimai.			
Pagrindinė literatūra			
1. I. Valikonytė, <i>Rex Iustissimus. Valdovo teismas Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XV a. pabaigoje – XVI a.</i>, Vilnius, 2023 2. J. Bardach, <i>Studia z ustroju i prawa Wielkiego Księstwa Litewskiego : XIV-XVII w.</i>, Warszawa, 1970. 3. J. Kiaupienė, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bajorija XVI a. (viešasis ir privatus gyvenimas), Vilnius, 2003. 4. A. Zakrzewski, <i>Wielkie Księstwo Litewskie (XVI–XVIII w.). Prawo, ustroj, społeczeństwo</i>, Warszawa, 2013 5. Valikonytė I., Lazutka S., Gudavičius E. <i>Pirmasis Lietuvos Statutas (1529 m.)</i>. Vilnius, 2001. 6. E. Saviščevas, Regionai ir jų privilegijos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gyvenime (XV a.–XVI a. vidurys), <i>Lietuvos Statutas: Temidės ir Klėjos teritorijos</i>, sudarė I. Valikonytė ir N. Šlimienė, Vilnius, 2017, p. 49–75.			
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	mokslo laipsnis	pedag. vardas	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Eugenijus Saviščevas	dr.	doc.	E. Saviščevas , (2024) Darbas, nesustodavęs net Viešpaties dieną. Zigmanto I darbadieniai Lietuvos Didžiosios

		Kunigaikštystės teisme 1506 – 1544 metais, <i>Moteris prie istorijos šaltinio. Mokslinių straipsnių rinkinys, skirtas profesorės Irenos Valikonytės 75 metų jubiliejui</i>, sudarė E. Saviščevas, Vilnius, p. 143–168. https://www.zurnalai.vu.lt/open-series/article/view/35267/33603 <i>Źródła do dziejów Źmudzi (1522–1648)</i>, oprac. E. Saviščevas, J. Drungilas (Monumenta Magni Ducatus Lithuaniae), Toruń, 2023 E. Saviščevas, (2022) Karšuvos laukai, bajorlaukiai ir bajorkaimiai XIV-XVIII a.: statistika, tęstinumas ir lokalizacija, <i>Lietuvos istorijos studijos</i>, t. 50, p. 28–50 https://www.zurnalai.vu.lt/lietuvas-istorijos-studijos/article/view/30503 E. Saviščevas, (2021) Palemonidai, Gediminaičiai ir žemaičiai: kelios pastabos apie lituanistiką Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės ir Žemaitijos kronikoje, <i>Lietuvos istorijos studijos</i>, t. 48 p. 8–32; https://www.zurnalai.vu.lt/lietuvas-istorijos-studijos/article/view/25265 E. Saviščevas, (2020) Sądy starostów generalnych żmudzkich (druga połowa XV – pierwsza połowa XVI w.), <i>Rocznik Lituanistyczny</i>, t. 6, s. 7–32; https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/RL/article/view/RL.2020.6.01/26611
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2024 m. spalio mėn. 24 d , protokolo Nr. 15600-KT-510		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil. dr. Tamara Bairašauskaitė		